

УДК 631.95.550.35

АГРОЕКОЛОГІЧНЕ ГРУПУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ПОЛІССЯ З ВРАХУВАННЯМ ЗАБРУДНЕНИХ РАДІОНУКЛІДАМИ ТЕРИТОРІЙ

В.П. Стрельченко
О.В. Дребот

Державна агроекологічна академія України, м. Житомир

Виділені агроекологічні (технологічні) групи за генетичними ознаками ґрунтів та підгрупи за інтенсивністю забруднення їх радіонуклідами забезпечують більш об'єктивну диференціацію поліпшення та використання угідь.

Група I. Землі, придатні до використання під всі культури, які районовані в зоні. Група включає глинисто-піщані, супіщані та легкосуглинкові відміни дерново-підзолистих, ясно-сірих і сірих лісових ґрунтів неоглеєних або слабо поверхнево оглеєних, а також глеєві осушувані ґрунти, які утворились на морені та супіщаних і суглиннистих відкладах. На землях даної групи впроваджуються сівозміни за класичною схемою: просапні-ярі зернові-багаторічні трави-озимі зернові.

Підгрупа Ia. Забрудненість до 5 Кі/км². Використовуються як і незабруднені землі. В межах групи і підгрупи на контурах з мінімальним забрудненням організується виробництво продукції для дитячого харчування. Застосовується загальна агротехніка ґрунтозахисного спрямування.

Підгрупа Ib. Забрудненість 5-10 Кі/км². Особливість використання даної підгрупи полягає в тому, що продукція бобових та зернобобових культур, одержана на цих землях, використовується лише на початковій стадії відгодівлі ВРХ. Посіви люпину не рекомендуються. У системі удобрення культур необхідно передбачити внесення підвищених норм калійних добрив.

Підгрупа Iv. Забрудненість 10-15 Кі/км². Відрізняється тим, що з бобових культур висіваються лише вика та пелюшка в суміші з вівсом. Не рекомендується вирощування льону-довгунця; вводяться зерно-багатоцільно-трав'яні сівозміни.

Підгрупа Ig. Забрудненість більше 15 Кі/км². Використовуються вийняткові для вирощування багаторічних трав на насіння.

Група II. Землі, придатні під всі районовані культури при умові обробітку і посіву поперек схилу (крутизна 1-3⁰). До цієї групи належать слабозмиті родові відміни зональних ґрунтів, а також не змиті при розташування їх на схилах крутизною до 3⁰. Проектуються аналогічні з попередньою групою сівозміни при загальній ґрунтозахисній агротехніці сільськогосподарських культур

Підгрупа IIa. Забрудненість до 5 Кі/км². Використання аналогічне до підгрупи Ia.

Підгрупа IIб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Використання аналогічне до підгрупи Ib

Підгрупа IIв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Використання аналогічне до підгрупи Iv

Підгрупа IIг. Забрудненість більше 15 Кі/км². Використання аналогічне до підгрупи Ig

Група III. Землі переважно придатні під ярі культури. Дана група включає глеюваті родові відміни дерново-підзолистих, ясно-сірих та сірих лісових ґрунтів, які не осушуються. Сезонне перезволоження цих ґрунтів обмежує їх придатність для вирощування озимих зернових культур. Більш доцільно використовувати такі землі під кормові сівозміни з високою питомою вагою багаторічних трав.

Підгрупа IIIa. Забрудненість до 5 Кі/км². Використання аналогічне з незабрудненими землями.

Підгрупа IIIб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Придатні для вирощування кукурудзи, ячменю, вівса, сумішок вівса з диким горохом, викою, картоплі, вівсяниці лучної, стоколосу безостого, тимофіївки лучної. Продукція бобових та зернобобових культур застосовується на

початковій стадії відгодівлі ВРХ. Посіви люпину не рекомендуються. У системі удобрення культур передбачається внесення підвищених норм калійних добрив.

Підгрупа IIIв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Вилучаються посіви бобових та зернобобових культур, крім випадків використання на зелене добриво. Не рекомендується вирощування льону-довгунця.

Підгрупа IIIг. Забрудненість більше 15 Кі/км². Використовуються виключно для вирощування мезофільних багаторічних трав на насіння.

Група IV. Землі, придатні під районовані культури, крім льону, люпину, малопродатні під картоплю. Група включає, насамперед, перегнійно-карбонатні ґрунти (рендзини), а також дерново-підзолисті при підстеленні з глибини 0,5-1,0 м карбонатними породами. На землях цієї групи проектується польові та кормові сівозміни з вирощуванням озимих та ярих зернових культур, коренеплодів, кукурудзи, конюшини та однорічних трав.

Підгрупа IVа. Забрудненість до 5 Кі/км². Використання аналогічне з незабрудненими землями.

Підгрупа IVб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Придатні для вирощування озимих та ярих зернових, однорічних трав. Продукція бобових та зернобобових культур використовується на початку відгодівлі ВРХ. У системі удобрення передбачаються підвищені норми калійних добрив.

Підгрупа IVв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Вилучаються посіви бобових культур, крім випадків використання на зелене добриво.

Підгрупа IVг. Забрудненість більше 15 Кі/км². Використовуються лише для вирощування багаторічних трав на насіння.

Група V. Землі, придатні під культури суцільного посіву (схили крутизною 3-5⁰). Відносяться середньо змиті ґрунти, а також слабо змиті та не змиті ґрунти на схилах крутизною 3-5⁰. Землі цієї агроєкологічної групи необхідно відводити під зерно-трав'яні польові та кормові ґрунтозахисні сівозміни.

Підгрупа Va. Забрудненість до 5 Кі/км². Використання аналогічне з незабрудненими землями.

Підгрупа Vб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Продукція бобових та зернобобових культур використовується на початку відгодівлі ВРХ. Застосовуються підвищені норми калійних добрив.

Підгрупа Vв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Вилучаються посіви бобових, зернобобових культур та льону-довгунця.

Підгрупа Vг. Забрудненість більше 15 Кі/км². Використовуються лише для вирощування багаторічних трав на насіння.

Група VI. Землі переважно придатні під люпин, овес, озиме жито, картоплю. До цієї агроєкологічної групи відносяться бідні за родючістю піщані дерново-підзолисті ґрунти з неглибоким (0,7-1,0 м) підстеленням більш важкими за гранскладом породами. Тут рекомендуються польові сівозміни з обмеженим набором культур. Люпин висівається як сидерат.

Підгрупа VIа. Забрудненість до 5 Кі/км². Використовуються аналогічно з незабрудненими землями.

Підгрупа VIб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Використовуються також під польові сівозміни з обмеженим набором культур. Люпин висівається як сидерат.

Підгрупа VIв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Трансформується до групи земель лісогосподарського призначення.

Група VII. Землі сінокісного призначення. До даної групи належать ґрунти, які сформувалися в регулярно та періодично затоплюваних заплавах річок та озер, а також гідроморфні ґрунти понижених елементів рельєфу, в тому числі дерново-підзолисті глеєві та сильноглеєві, лугово-болотні, торф'яно-болотні, торф'яники та дернові ґрунти.

Підгрупа VIIа. Забрудненість до 5 Кі/км². Використовуються аналогічно з незабрудненими землями.

Підгрупа VIIб. Забрудненість 5-10 Кі/км². На мінеральних ґрунтах рекомендується поверхневе поліпшення, на органогенних – корінне.

Підгрупа VIIв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Після корінного поліпшення рекомендується виробництво кормів на мінеральних ґрунтах для всіх груп ВРХ, а на органогенних – лише для початкової стадії відгодівлі.

Підгрупа VIIг. Забрудненість більше 15 Кі/км². Після осушення та корінного поліпшення рекомендується виробництво кормів лише для початкової відгодівлі ВРХ.

Група VIII Землі схилів, які потребують постійного залуження (крутизна більше 5⁰). Група включає дерново-підзолисті, ясно-сірі та сірі лісові сильно змиті ґрунти, а також слабозмиті та незмиті їх відміни, які залягають на схилах крутизною більше 5⁰.

Підгрупа VIIIа. Забрудненість до 5 Кі/км². Використовуються аналогічно з незабрудненими землями.

Підгрупа VIIIб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Корми із бобових трав використовуються на початковій стадії відгодівлі.

Підгрупа VIIIв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Бобові трави вирощуються на насіння.

Підгрупа VIIIг. Забрудненість більше 15 Кі/км². Бобові та злакові трави вирощуються на насіння.

Група IX Землі пасовищного призначення. Відносяться до цієї групи дерново-підзолисті ґрунти з неглибоким (30-50 см) підстеленням масивно-кристалічними породами, комплексні виділи зональних ґрунтів з сильнокам'янистими їх відмінами.

Підгрупа IXа. Забрудненість до 5 Кі/км². Використовуються аналогічно з незабрудненими землями.

Підгрупа IXб. Забрудненість 5-10 Кі/км². Після поверхневого поліпшення використовуються без обмежень.

Підгрупа IXв. Забрудненість 10-15 Кі/км². Потребують корінного поліпшення

Група X. Землі лісогосподарського призначення. Група включає дерново-приховано-підзолисті (борові піски) та дернові слаборозвинуті ґрунти на глибоких піщаних відкладах, інші ґрунти, які зайняті лісом та характеризуються високим рівнем забруднення.